

Pe 18 decembrie 2023, în contextul împlinirii a 125 de ani de la nașterea dramaturgului spaniol Federico García Lorca (1898 – 1936), Liviu Dospinescu, profesor titular de studii teatrale la Université Laval (Département de littérature, théâtre et cinéma), Quebec, Canada, a ținut o conferință sub genericul „Federico García Lorca, Carlos Saura și Antonio Gades în *Nunta însângărată*: o întâlnire transmedială esențială în cultura spaniolă contemporană“. La eveniment, au participat studenți ai programelor de licență și masterat de la Facultatea de Litere a Universității „Vasile Alecsandri” din Bacău. În urma audierii conferinței și a discuției care s-a purtat cu acel prilej, un grup de masterande a oferit redacției câteva scurte comentarii pe tema propusă de invitat. Le redăm în cele ce urmează (N.P.B).

*

Elena Vrâncianu¹

FEDERICO GARCÍA LORCA, CARLOS SAURA ȘI ANTONIO GADES ÎN *NUNTA ÎNSÂNGERATĂ* : O ÎNTÂLNIRE TRANSMEDIALĂ

The aim of this paper is to observe how Federico García Lorca's tragedy is transposed from the literary to the cinematic medium. Conceived by director Carlos Saura as a cinematic reconstruction of a rehearsal of Antonio Gades' ballet company, the film preserves the poetic atmosphere and symbolism of Lorca's play, offering an exemplary cinematic interpretation of this story of love, tradition, destiny and death, a story similar to the Shakespearean tragedy *Romeo and Juliet*.

Key-words: *Lorca, Saura, Gades, theatre, film, dance, transmediality, metacinema*

Creație a poetului, prozatorului și dramaturgului spaniol Federico García Lorca, tragedia în trei acte *Nunta însângărată* a fost pusă în scenă pentru prima dată în 1933, la Madrid.² Lorca a început să lucreze la marea sa tragedie populară, în timp ce cutreiera țara cu teatrul lui ambulant, „La Barraca”, inspirându-se pentru aceasta dintr-o întâmplare reală, un anunț al poliției.³ Pe atunci, tânăr și încrezător în forțele proprii, Lorca declara: „Port în mine o sută de mii de drame”, „Am ce scrie timp de 150 de ani”.⁴ Nu știa că va sfârși la 37 de ani, răpus de dușmanii libertății.⁵

¹ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.

² Mihnea Gheorghiu, „Prefață” la Federico García Lorca, *4 Piese de teatru*, București, ESPLA, 1958, p. 9.

³ *Ibidem*.

⁴ N. Lăbușcă, „Federico Garcia Lorca – Patru piese de teatru”, *Teatrul*, Nr. 9, anul IV, septembrie, 1959, p. 95.

⁵ *Ibidem*.

În prefața la *4 Piese de teatru*, Mihnea Gheorghiu susținea că *Nunta însângărată* este „istoria unui căsătorii zadarnice” și „o tragedie a « singurătății » (*soledad*) femeii spaniole în climatul insuportabil de apăsător al tradițiilor iraționale”⁶. Mai mult, această lucrare a lui Lorca este „o dramă poetică și un poem dramatic”⁷ cu rădăcini înfipite adânc în pământul andaluz,⁸ desfășurată pe două planuri – unul convențional, de teatru clasic, altul legendar, de baladă populară.⁹

În *Nunta însângărată*, iubirea fanatică, istovitoare, întâlnește moartea.¹⁰ Pornind de la un episod rural banal – răpirea miresei, piesa își schimbă direcția și se îndreaptă spre crimă.¹¹ O tânără mireasă se căsătorește cu un tânăr, dar în ciuda aparențelor fericite, mireasa este îndrăgostită de fostul logodnic, Leonardo din neamul Felix. Leonardo, la rândul său, deși este căsătorit și are un copil, încă nutrește sentimente pentru fosta iubită. În noaptea nunții, mireasa fuge cu Leonardo. Mirele și alți nuntași îi urmăresc pentru a-i aduce înapoi, dar are loc o confruntare în pădure, unde cei doi bărbați își pierd viețile.

În 1981, piesa lui Federico García Lorca se bucură de o adaptare cinematografică realizată de regizorul spaniol Carlos Saura. *Bodas de Sangre* se deschide cu imaginea garderobei, unde un bărbat aprinde luminile, montează și pregătește recuzita: buchetul și voalul miresei, brâul mirelui, cuțitele, peruca gri a mamei, un tub cu sânge fals. Unul câte unul, dansatorii intră vorbind și râzând. Încep să se machieze și să își așeze obiectele personale și imaginile cu cei dragi în cabină, în timp ce cântăreții își încălzesc vocile și își exersează acordurile de chitară. Aceste activități, de fapt, documentează cu lux de amănunte etapele ritualului fizic și psihic de pregătire și transformare a actorilor în personajele pe care le interpretează.¹²

O funcție importantă a acestei rame metateatrale o reprezintă și inserarea în cadru a fotografiei cu trupa de teatru ambulant „La Barraca” a lui Lorca. Despre ea dansatorul și coregraful de flamenco Antonio Gades întreabă imediat ce ajunge la teatru: « José, ¿dónde está la foto? ». O primește și o așază în colțul oglinzii de pe măsuta de machiaj. Semnificativ este și faptul că Gades este cel care realizează conexiunea și totodată, continuitatea misiunii lui Lorca și acum a lui Saura, de a face cunoscută publicului tragedia.¹³ De îndată ce fotografia este așezată la locul ei, Gades rostește un monolog în fața oglinzii, își aplică machiajul, fumează o țigară și își pregătește corpul pentru filmare. După ce are loc o repetiție generală, toată lumea se îmbracă și își primește recuzita.

Dansul corpului de balet este alcătuit din șase scene care reproduc și ne reamintesc cele trei acte ale piesei de teatru. În rezumat, acestea sunt următoarele: 1) dansul dinaintea nunții, al mamei și al Logodnicului; 2) cântecul pentru copil al doicii și discuția dintre soți; 3) dansul dorinței dintre Leonardo și logodnică; 4) *fiesta* de

⁶ Mihnea Gheorghiu, *op. cit.*, p. 9.

⁷ *Ibidem*.

⁸ N. Lăbușcă, *op. cit.*, p. 96.

⁹ Mihnea Gheorghiu, *op. cit.*, p. 9.

¹⁰ N. Lăbușcă, *op. cit.*, p. 96.

¹¹ Gheorghiu, *op. cit.*, p. 9.

¹² Wendy L., Rolph, “Lorca/Gades/Saura: Modes of Adaptation in ‘Bodas de Sangre’”, *Anales de La Literatura Española Contemporánea*, vol. 11, no. 1/2, 1986, p. 195, JSTOR, <http://www.jstor.org/stable/27741753> (accesat 4 ianuarie 2023).

¹³ *Ibidem*, p. 197.

nuntă, fuga lui Leonardo și a logodnicei, inițierea căutării; 5) continuarea căutării, întâlnirea nuntașilor mândri cu îndrăgostiții; 6) duelul morții în *slow motion*, dintre Leonardo și Logodnic.

Toate acestea sunt reprezentate prin interpretare scenică (pantomimă), dans și acorduri de chitară. Astfel, jocul actoricesc, dansul și muzica sunt utilizate pentru a amplifica intensitatea emoțiilor și pentru a exprima pasiunea, tensiunea și suferința personajelor. Așadar, putem spune că între cele trei figuri reprezentative ale culturii spaniole, Lorca, Saura și Gades a avut loc o întâlnire transmedială, care aduce contribuții semnificative la promovarea și reinterpretarea operei lui Lorca într-un alt mediu artistic, consolidând astfel influența sa asupra culturii spaniole și internaționale.

BIBLIOGRAFIE

- Gheorghiu, Mihnea, „Prefață” la Federico García Lorca, *4 Piese de teatru*, București, ESPLA, 1958.
- Lăbușcă, N., „Federico García Lorca – Patru piese de teatru”, *Teatrul*, Nr. 9, anul IV, septembrie, 1959.
- Rolph, Wendy L., “Lorca/Gades/Saura: Modes of Adaptation in ‘Bodas de Sangre’”, *Anales de La Literatura Española Contemporánea*, vol. 11, no. 1/2, 1986, pp. 193-204, *JSTOR*, <http://www.jstor.org/stable/27741753>.

*

Giulia-Gabriela Cristea-Nechita¹⁴

INTER ȘI TRANSMEDIALITATE ÎN *NUNTA ÎNSÂNGERATĂ*

The text reveals that Federico García Lorca, delving into folklore, wrote the trilogy of rural tragedies: *Blood Wedding*, *The House of Bernarda Alba*, and *Yerma*. The 1981 film adaptation, directed by Carlos Saura and choreographed by Antonio Gades, adds a transmedial dimension by integrating theatrical elements and flamenco dance. The analysis highlights the use of empty space, the knife as a symbolic and recurring theme, and the relationship between the text and the film. Artistic innovations, such as the bride's white dress and the group photo of the wedding guests, stand out. The film brings to the forefront universal themes of love and couple drama, comparable to other literary works. The meeting between Lorca's play and the film represents a significant transmedial adaptation in Spanish culture, showcasing cultural diversity through flamenco dance and the artistic innovations of the director and choreographer.

Key-words: *theater, rural tragedy, transmediality, empty space, flamenco*

¹⁴ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău.